

Migdalski, Marian

Rozwój szkolnictwa w latach 1967-1970

Notatki Płockie 13/2-46, 22-23

1968

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Środki funduszu miejskiego zostały wykorzystane w roku 1967 głównie na gospodarkę komunalną i mieszkaniową, co wskazuje na prawidłowy kierunek wykorzystywania funduszu miejskiego, chociaż i w tym zakresie nie obeszło się w sporadycznych przypadkach bez tego typu nieprawidłowości, jak zużycie pewnych kwot funduszu na cele nie wymienione w obowiązującym w tej mierze rozporządzeniu Rady Ministrów z 25 listopada 1966 roku.

Z przedstawionych zarysów gospodarki finansowej miast nie stanowiących powiatu i osiedli winny wynikać kierunki działania, prowadzące do zwiększenia efektywności działania miejskich i osiedlowych rad narodowych oraz ich organów wykonawczych w zakresie gromadzenia i wykorzystywania środków finansowych w sposób przynoszący jak największą korzyść gospodarce miast czy też osiedli. Do tych kierunków działania należy m. in. szczególnie zaliczyć:

1. dążenie do rozszerzenia źródeł dochodów i do pełnego realizowania planu dochodów z poszczególnych źródeł — głównie z rozwoju rentownych usług gospodarczych, z terminowego i prawidłowego wymiaru i poboru podatków oraz z poprawy wyników

ekonomicznych działalności przedsiębiorstwa i zakładów,

2. przestrzeganie zasad dyscypliny budżetowej i jak najbardziej oszczędnej gospodarki kredytami budżetowymi,
3. wydatne rozszerzenie gospodarki pozabudżetowej, korzystnej dla rozwoju miast i osiedli, przez gromadzenie możliwie wysokich kwot funduszu miejskiego, ze szczególnym uwzględnieniem wpłat społeczeństwa oraz z funduszy zakładowych przedsiębiorstw państwowych i z czystych nadwyżek przedsiębiorstw spółdzielczych, a nadto przez szersze organizowanie i realizowanie czynów społecznych.

Wymienione kierunki dalszego działania miejskich i osiedlowych rad narodowych powinny być w szczególnych miastach i osiedlach, w zależności od istniejącej sytuacji i od możliwości, odpowiednio zmodyfikowane, rozszerzone i skonkretyzowane. Jednocześnie wypada zaznaczyć, że wzrost intensywności działania prezydium miejskich i osiedlowych rad narodowych jest realnie możliwy a to wobec zdobytych doświadczeń i wzrostu kwalifikacji aparatu administracyjnego w miastach.

MARIAN MIGDALSKI

ROZWÓJ SZKOLNICTWA W LATACH 1967 — 1970

Wykonując uchwały Wojewódzkiej Rady i Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Warszawie w sprawie kierunków rozwoju miast, ze szczególnym uwzględnieniem aktywizacji gospodarczej i społecznej małych miast, władze oświatowe opracowały plan rozwoju szkolnictwa. Aby lepiej zrozumieć i ocenić wartość już wykonanych i zaplanowanych na najbliższe lata zadań, należy choćby w przybliżeniu zdać sobie sprawę ze stanu szkolnictwa w woj. warszawskim, ze szczególnym zwróceniem uwagi na aktualną sytuację i rozwój różnego rodzaju placówek oświatowych w miastach i osiedlach.

Z ogólnej liczby 2.217 szkół podstawowych w miastach jest 216 szkół z 149.617 uczniami, a na wsiach — 2.001 szkół z 298.790 uczniami. Wszystkie szkoły miejskie są lepiej zorganizowane.

Należy podkreślić, że mimo dużych nakładów inwestycyjnych przeciętne zagęszczenie na 1 izbę lekcyjną wynosi w skali wojewódzkiej 38,3 ucznia, z tego w szkołach wiejskich — 32 uczniów, a w miastach i osiedlach — aż 63 uczniów.

Pod względem wyposażenia w sprzęt i pomoce naukowe nastąpiła w 1967 r. w szkołach podstawowych dalsza poprawa. Nadal jednak są kłopoty z wyposażeniem w pomoce naukowe klas ósmych.

Prezydium miejskich i osiedlowych rad narodowych w zasadzie zapewniają środki budżetowe na cele szkolne, a w szczególności na wypłatę uposażeń dla pracowników oświaty, kredyty na zakup pomocy naukowych, mieszkania dla no-

wo zatrudnionych nauczycieli, remonty bieżące i kapitalne budynków szkolnych. **Niektóre prezydium miejskich rad narodowych np. w Żelechowie, Zakroczymiu, Wyszogrodzie, Nasielsku, Raciążu podjęły inicjatywę rozbudowy szkół i budowy mieszkań dla nauczycieli w czynach społecznych. Jest to kierunek działalności godny upowszechniania w wielu miasteczkach i osiedlach.**

Celem poprawienia warunków lokalowych szkół podstawowych w miastach i osiedlach plan inwestycyjny przewiduje wybudowanie w okresie bieżącej 5-latki 18 obiektów szkolnych o 197 izbach lekcyjnych. Plany perspektywiczne zakładają zlikwidowanie do roku 1975 wszystkich izb wynajętych w szkołach miejskich oraz wymianę izb własnych, będących w złym stanie technicznym.

W okresie do 1985 r. w wyniku deglomeracji i rozwoju przemysłu znacznie wzrosnie liczba ludności w miastach i osiedlach, przewiduje się więc budowę nowych szkół podstawowych.

Wśród 66 liceów ogólnokształcących akcja rozwoju objętych jest 61 z liczbą ok. 22 tys. uczniów. Istniejące licea ogólnokształcące na ogół zaspokajają potrzeby terenu i w najbliższej przyszłości nie planuje się tworzenia placówek tego typu.

W województwie czynnych jest 528 przedszkoli, do których uczęszcza 26.198 dzieci. Z tej liczby 404 przedszkola znajdują się w miastach i osiedlach, a korzysta z nich 23.579 dzieci. Li-

czba przedszkoli jest niezadowalająca. Zatem objęcie opieką i wychowaniem większej liczby dzieci matek pracujących — to sprawa b. ważna i konieczna.

W bieżącej 5-lata, z uwagi na konieczność zapewnienia 15 lekcyjnych dla szkoły 8-letniej oraz nie mniej pilne potrzeby budowlane szkolnictwa zawodowego, wybudowano w ramach planu inwestycyjnego tylko 3 nowe przedszkola. **Z inicjatywy rad narodowych, przy współudziale zakładów pracy, znacznie poprawiono warunki lokalowe przedszkoli w Ursusie. Wybudowano tam 4-oddziałowe przedszkole i rozbudowano przedszkole przy Zakładach Mechanicznych. Poprawiły się również warunki pracy przedszkoli w Pustelniku, w Pruszkowie i w Żurominie.** Bardzo trudne warunki lokalowe istnieją jeszcze w przedszkolach w Grójcu, w Łochowie, w Markach, w Kałuszynie, w Serocku, w Nasielsku i w Sierpcu.

W okresie następnej pięcioletki zakłada się wybudowanie 30 nowych przedszkoli w miastach i osiedlach, a w planie perspektywnym do r. 1985 przewiduje się objęcie wychowaniem przedszkolnym około 30 proc. dzieci, wobec 13,5 proc. w r. 1965.

W roku szkolnym 1967/68 do istniejących na terenie województwa 72 techników zawodowych dla młodzieży niepracującej uczęszcza 22.885 uczniów, a do 70 zasadniczych szkół zawodowych — 19.219 uczniów. Oprócz wyżej wymienionych szkół istnieje 18 techników i państwowych szkół technicznych dla pracujących, wieczorowych i przyzakładowych z liczbą 5.969 uczniów; 39 zasadniczych szkół zawodowych międzyzakładowych i przyzakładowych dla młodzieży pracującej i dla dorosłych z ogólną liczbą 9.725 słuchaczy oraz 22 zaoczne technika i państwowe szkoły techniczne dla pracujących z 8.100 uczniami.

Wśród szkół zawodowych najliczniejsze są mechaniczne, chemiczne, elektryczne, budowlane, ekonomiczne oraz szkoły mechanizacji rolnictwa.

Rozmieszczenie istniejących szkół średnich, a zwłaszcza szkół zawodowych, nie jest jeszcze ostateczne i wymaga dalszych zmian, wynika-

jących z procesu deglomeracji, z rozwoju małych miasteczek i osiedli oraz z konieczności dostosowania sieci szkół zawodowych do potrzeb rozwijającego się przemysłu i rolnictwa.

Mimo znacznych nakładów inwestycyjnych na szkolnictwo zawodowe w ostatnich latach potrzeby lokalowe szkół zawodowych są jeszcze duże. Zaspokojenie ich musi być rozłożone na lata obecnej i następnej 5-latki. Dla poprawienia warunków lokalowych szkół średnich w małych miasteczkach przewiduje się w 5-letnim planie inwestycyjnym 1966—1970 wybudowanie:

- 1) 16 budynków szkolnych dla szkół zawodowych o łącznej liczbie 220 pomieszczeń do nauki, w tym m. in. w Makowie — 18 nowych pomieszczeń, w Rykach — 18, w Małkini — 14, w Jeziornie — 21, w Górze Kalwarii — 16;
- 2) 13 internatów szkolnych o łącznej liczbie 2.240 miejsc, w tym: w Makowie Maz. — 450 miejsc, w Małkini — 200, w Przasnyszu — 150, w Węgrowie — 160. Wśród nich 5 internatów przeznaczonych jest dla liceów ogólnokształcących (590 miejsc);
- 3) 5 budynków warsztatowych o 614 stanowiskach pracy, w tym w Rykach — 129 stanowisk, w Żelechowie — 105, w Małkini — 160, i w Węgrowie — 150.

W ramach realizacji uchwały WRN Kuratorium planuje uruchomienie do 1970 r. następujących nowych szkół zawodowych: Technikum Mechanicznego w Łosicach, Zasadniczej Szkoły Zawodowej w Nasielsku, Technikum Terenów Zieleni i Zasadniczej Szkoły Zawodowej w Przasnyszu, Technikum Mechanicznego w Węgrowie, Technikum Mechanicznego w Małkini, Technikum Przemysłu Torfowego w Mławie, Zasadniczej Szkoły Budowlanej w Górze Kalwarii i Zasadniczej Szkoły Budowlanej w Nowym Dworze.

Poprawa warunków lokalowych szkół już istniejących oraz uruchomienie nowych szkół przyczyni się w znacznym stopniu do rozwoju i zaktywizowania kulturalno-oświatowego całego szeregu miast i osiedli.

RYSZARD STOLARCZYK

DROBNA WYTWÓRCZOŚĆ W BIEŻĄCEJ 5-LATCE

Jak wiadomo, w strukturze miast województwa warszawskiego przeważają miasta małe, przy czym znaczna ich część charakteryzuje się zanikiem, bądź brakiem określonych funkcji gospodarczych, decydujących w większości przypadków o żywotności i rozwoju organizmu miejskiego.

Wśród funkcji miastotwórczych szczególnie znaczenie posiadają funkcje wyrażające się w produkcji towarów i świadczeniu usług przez zakłady i instytucje, zlokalizowane w mieście,

wydobywanie surowców oraz handel i usługi. One to właśnie determinują rolę miasta jako gospodarczego ośrodka mikroregionu.

Świadomość tych zależności skłania gospodarzy wielu miast do poszukiwania dróg i możliwości aktywizacji miasta poprzez uprzemysłowienie. Nie wszystkie ośrodki miejskie mogą jednak liczyć — choćby ze względu na posiadane warunki — na rychłe zlokalizowanie w ich obrębie administracyjnym zakładów przemysłowych o większej liczbie miejsc pracy, tj. za-